

Gjør Det Selv

VANSKELIGHETSGRAD

Luken med trappen er ganske enkel å sette opp. Er det bruk for en utveksling, skal du søke råd fra en fagmann, men jobben klarer du fint.

TIDSFORBRUK:

En god dag, avhengig av om det er bruk for en utveksling – og forutsatt at du ikke må reparere undersiden av taket.

PRIS:

En loftstrapp får du kjøpt fra cirka tusen kroner.

[FØR]

[ETTER]

Trappen ligger skjult oppå på den isolerte loftsluken. Når du åpner luken, foldes trappen ned.

VIKTIG

Spør alltid en fagmann før du endrer konstruksjonen.

Selv om du lærer å kjenne én type utveksling her, er du ikke utdannet ingeniør. F.eks. legges disse to utvekslingene ned på breidsiden, men det skyldes at vi er ved en hanebjelke – hadde bjelkene forbundet bunnen av sperrene, skulle de vært reist.

Rask tilgang til loftet

En loftsluke med foldetrapp gjør det enklere å komme på loftet – og den lukker tørt og tett mot det kalde loftsrommet. For å få plass til trappen, må du ofte skjære over en bjelke og derfor forsterke konstruksjonen.

Det er en stor forskjell på å klatre opp på loftet fra en vaklevoren gardintrapp og å trække opp på en stabil trapp, som du med en enkel bevegelse har foldet ned fra en solid, fastskrudd loftsluke på hengsler.

En slik luke med innebygget trapp kan du kjøpe i mange utgaver, og er du heldig er det helt enkelt å sette den inn.

Og fordelene er ikke bare at det blir enklere å sette vekk julepynten på loftet. Gode utgaver, som den loftstrappen vi setter opp her, rommer også isolering og slutter tett i kantene, slik at du både unngår å miste en masse varme og å slippe den fuktige inneluften opp på det kalde loftet, der den varme luften fort kan gi fuktskader.

Vi har valgt en ganske stor luke på 80 x 120 cm. Den hører til i den dyre enden, men bredden betyr at den dekker hullet fra den

gamle luken helt, slik at vi slipper å reparere takets underside etter å ha satt på plass den nye luken.

Men vi er ikke så heldige at vi kan nøye oss med å skjære hullet, feste den nye luken og tette skjøtene mellom tak og luke.

Bjelkelaget forsterkes

Bjelkelaget, som den nye luken skal sitte i, ligger på tvers av den gangen der loftstrappen går ned. For å få snudd trappen riktig blir vi nødt til å kappe av en av bjelkene i taket. Det kan vi ikke gjøre uten videre – bjelken bærer jo ikke bare himlingen, men er også en vesentlig del av den konstruksjonen som bærer taket.

Derfor må vi forsterke bjelkelaget, slik at kreftene flyttes over til de hele nabobjelkene. Det kalles å lage en utveksling. Det er absolutt til å finne ut av, men du skal få råd om nettopp ditt loft av en fagmann før du setter i gang.

Den gamle loftsluken er ikke større enn at den kan ligge mellom to hanebjelker.

For å få snudd den nye luken med trappen riktig, må vi kappe av en bjelke og bygge en utveksling.

Utvekslingen flytter belastningen rundt den nye luken ut til nabobjelkene.

Hullet merkes opp

1 Området ryddes og måles opp før vi kjøper loftsluken. Vi bestemmer oss for en luke som krever at hanebjelken fremst i bildet må kappes av. Dermed må vi også skaffe bjelker, beslag og skruer til den utvekslingen som forsterker konstruksjonen.

2 Rammen rundt den gamle luken fjernes forsiktig. Det sparer mye jobb hvis vi slipper å reparere takets underside når den nye luken er satt inn. Derfor skjærer vi langs den gamle rammen med en hobbykniv, før vi skjærer den opp og lirker den ned.

3 Hullet til den nye luken tegnes opp og skjæres for på undersiden. Også her handler det om å hindre at takets underside blir skadet når vi skal i gang med det grove arbeidet med å sage gjennom bord og bjelker.

Taket forsterkes

For å få plass til den nye luken mellom hanebjelkene, må vi fjerne et stykke av en bjelke. Det kan vi ikke gjøre uten videre. Ikke bare bærer den himlingen, den forbinder også to sperrer og stiver dem opp mot takets vekt og vind. Derfor bygger vi inn en utveksling, som flytter belastningene på den avkappede bjelken ut til de to nabobjelkene, før vi skjærer det nye hullet ut i taket.

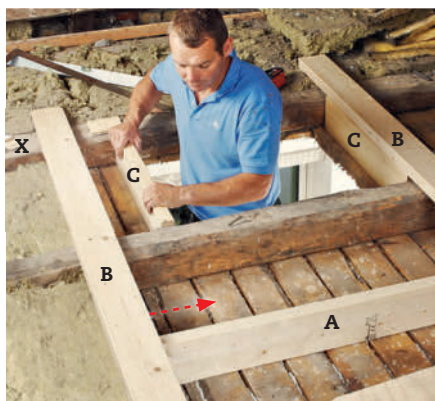
Uttekslingen skal også bære de himlingsbordene som kappes av, og bære den rammen som den nye loftsluken med sin innebygde trapp skal festes i.

1 Vi overfører plasseringen av det nye hullet til oversiden ved å bore gjennom taket i alle fire hjørner. Husk at hullet skal være litt større enn den nye luken, 15-20 mm i begge retninger, slik at det er plass til å få trappen på plass og lukke fugene tett igjen.

2 Oppe i loftsrommet markeres de fire hullene fra boret. Nå kan vi bygge opp hele utvekslingen, før vi begynner å skjære det nye hullet. Det betyr at vi ikke trenger å understøtte taket under jobben, og dermed slipper vi å skade det.

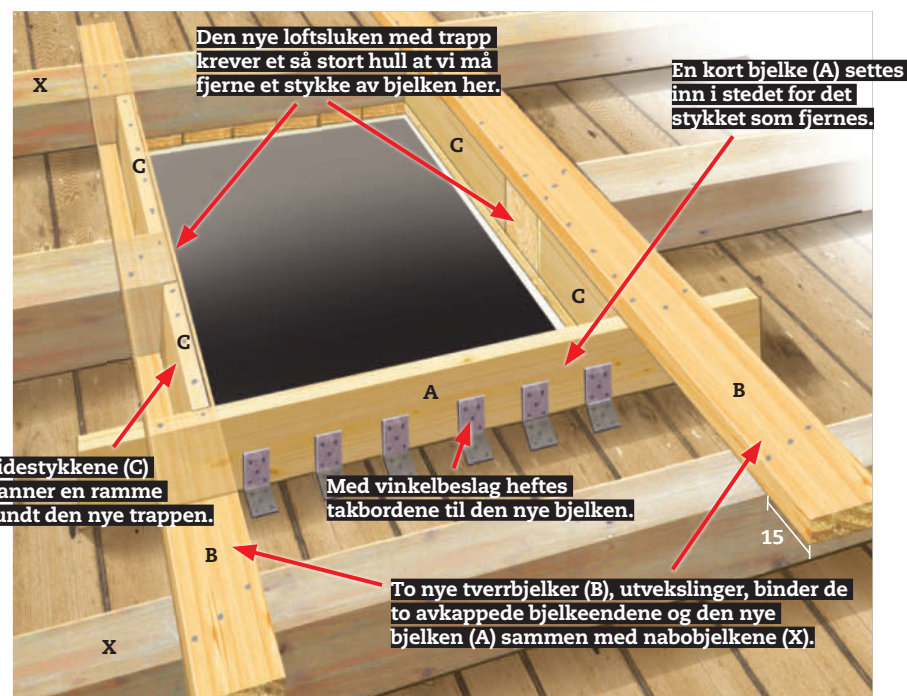
3 Nå bygger vi utvekslingen. De to utvekslingene (B) skal rekke minst 15 cm ut over nabobjelkene (X). Den nye bjelken (A) skal gå tilsvarende ut forbi de to utvekslingene. Sidestykkene (C) tilpasses i åpningene. Se også tegningen under.

4 Uttvekslingene skrues fast i bjelkene med 6 x 120 mm treskruer – både i den nye bjelken (A), de kappede bjelkene og de to nabobjelkene, samt i sidestykkene (C). For å sikre styrken forbores det med 4 mm bor.

5 Takbordene festes til den nye bjelken (A) med vinkelbeslag og beslagskruer – velg en lengde som ikke går gjennom bordene. Uttvekslingen er ferdig, og vi kan skjære ut til den nye luken.

DETTE HAR VI BRUKT

48 x 148 mm justert virke

- 1 bjelke (A), cirka 120 cm
- 2 utvekslinger (B) à cirka 210 cm
- 4 sidestykker (C) – i alt cirka 230 cm

Dessuten:

- En loftstrapp, her 80 x 120 cm, med tetningsbånd
- Vinkelbeslag, 50 x 50 mm
- Beslagskruer
- Treskruer, 6 x 120 mm
- Monteringsskruer, 7,5 x 92 mm
- 2 støttebord à 120 cm (til å bære trappen mens den skrues fast)
- Omrammingslister, f.eks. 12 x 58 mm furu (eller omramming i plast)

Nytt hull skjæres

1 Nå kan vi rolig sage ut hullet til den nye loftstrappen med en stikksag. Vi følger det snittet vi tidligere laget med kniv, for å unngå at vi river ned mer enn vi ønsker. Hullets størrelse finner du i manualen til trappen; det skal være plass til en tett fuge.

Når første side er skjært fri, hefter vi den midlertidig på med et vinkelbeslag.

2 Deretter mangler vi å skjære løs bjelken. Det gjør vi fra oversiden med en hondsag. Når vi har kappet bjelken i den ene siden, fester vi den med et vinkelbeslag, slik at vi kan kappe bjelken i den andre enden uten å holde det avkappede stykket oppe.

3 Det avkappede stykket løftes ned etter at vårt midlertidige beslag er fjernet. Nå har vi et hull på 80 x 120 cm, klar for den nye loftsluken med trapp – med en solid ramme å feste luken til, og med den nye takkonstruksjonen helt ferdig.

Luken settes inn

1 Tetningsbåndet klebes på de lange sidene av loftstrappen og på de to kortsidene i hullet i taket. Båndene kleber selv når du fjerner den gule strimmelen. Sett en strek på ramme og hullkant, slik at båndene sitter rett og møtes tett i hjørnet.

2 Vi skruer opp et bord på undersiden av taket i hver ende av hullet, slik at vi kan legge loftstrappen på dem og vite at den flukter med taket når den skrues fast. Støttebordene skal sitte så langt ute at luken kan åpnes mens trappen ligger på dem.

3 Trappen løftes opp i loftsrummet og legges ned på de to støttebordene. her kan det være kjekt å få en hjelpende hånd for å hindre at tetnings-båndene blir ødelagt.

MATERIALER

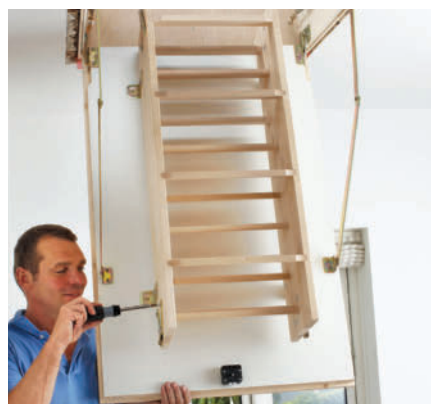

Tetning med vokstverk.

Selvklebende tetningsbånd er bare 0,8 millimeter tykke mens de holdes sammen av den røde plasten. Når du trekker den av, utvider de smale båndene seg voldsomt, helt opp til 16 mm, og tetter effektivt igjen fugen.

4 Karmen klosses på plass i sidene og festes med monteringskruser på 7,5 x 92 mm. Det skal sitte tre i hver ende og to fordelt på langsiden. Avstanden til sidene fordeles jevnt, og klossene settes der skruene skal sitte.

5 Nå kan luken åpnes, og trappen foldes ut. Alt kommer samlet, du skal bare montere fjærer og bærearmer, som bærer det meste av vekten når du i fremtiden slår luken ned for å komme på loftet.

Trappen kappes av

1 Nå skal du finne ut hvor mye trappen skal kappes for å passe til takhøyden. Trappen foldes ned, med nederste ledd foldet bakover. Så holder du den slik at trinnene ligger vannrett, og måler i vangs retning avstanden ned til gulvet.

Plastføttene skrues på de avskårne vangene.

2 Trappens nederste ledd kappes av, slik at det tilsvarer den lengden du målte før – minus 2 cm til de plastføttene som følger med trappen. Føttene, som skal beskytte gulvet, sikrer selv rett vinkel nederst, så du kapper vangen vinkelrett.

3 Fjærene finjusteres etter den nye lengden på trappen. De er justert så de passer når trinnene er vannrette, og hvis du må endre vinkelen på trappen litt for å unngå å skjære i et trinn, skal fjærene ofte justeres, f.eks ved å dreie kroken én runde.

Kanten tettes

1 Det røde plastovertrekket dras forsiktig av tetningsbåndet slik at det kan ekspandere. Hold litt øye med at det ikke vokser helt skjevt, og sjekk at båndene lukker tett sammen i hjørnene.

Skjøtene i hjørnet sikres med lim.

2 Vi avslutter med en hvitmalt omramming som stiftes på karmen med små dykkert. Hjørnene har vi skråskjært, og skjøtene får en stripe lim, slik at de ikke åpner seg med tiden.

Akrylmassen glattes med en plastbrikke – eller en fuktig finger.

3 Til slutt får sprekker og spikerhoder litt akrylmasse før et raskt lag maling. Du trenger ikke å sette et grep på luken, for den lukker med en smekklås, så nå er den enkle, sikre og tette tilgangen opp til loftsrommet ferdig.

MATERIALER

Den enkle omrammingen.

Vil du dekke overgangen mellom luken og taket på en enkel måte, så får du kjøpt ferdig omramming i plast hos enkelte leverandører av loftstrapper.

Gamle leker bæres enkelt og sikkert opp på loftet. Samtidig har du fått en varmere og tettere loftsluke.